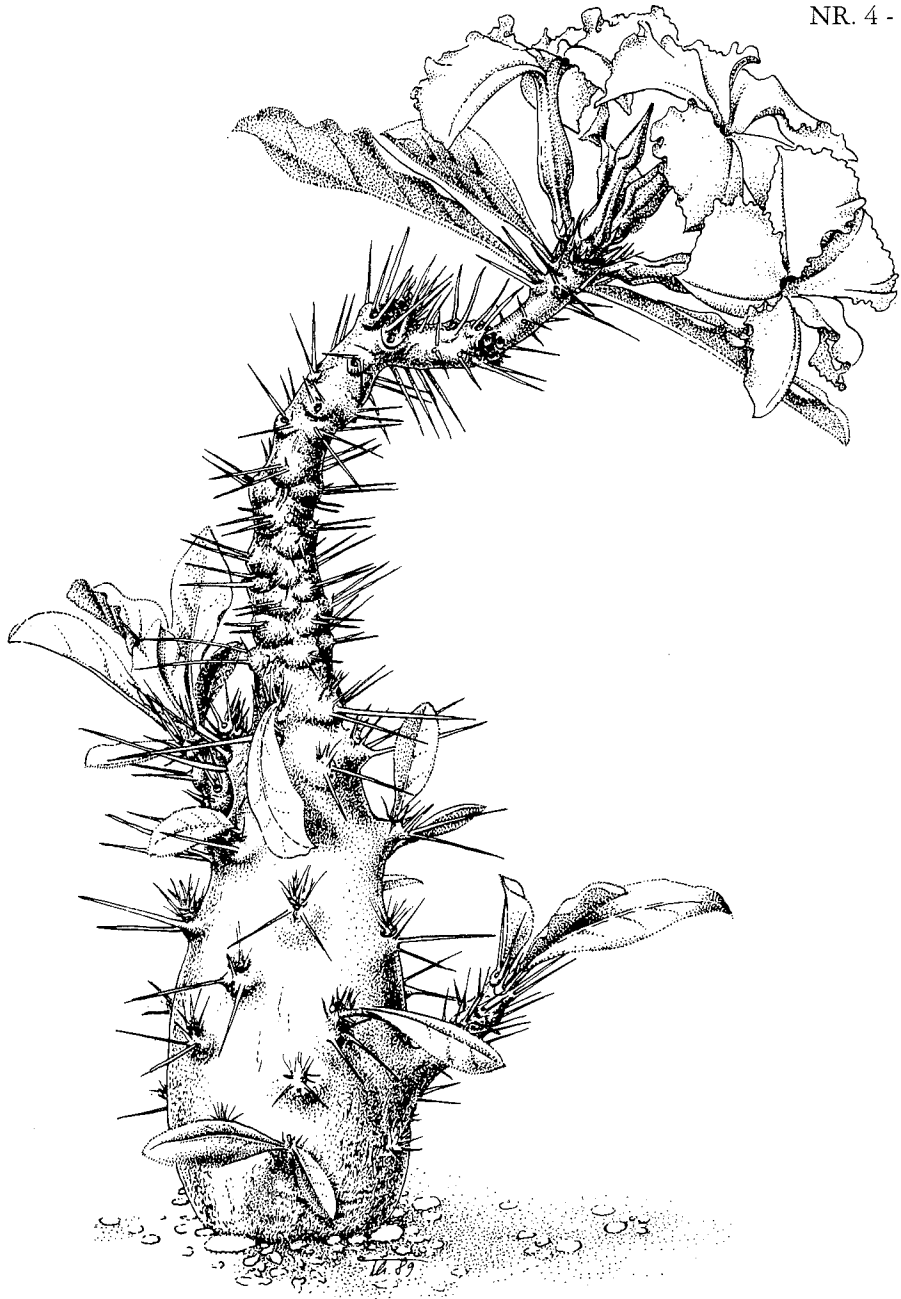

KAKTUS

1993

ÅRG. 28

NR. 4 - OKTOBER

Kaktus udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Helga B. Erritzøe, Taps gl. Præstegård, DK-6070 Christiansfeld.
Tryk: Hagsholm Offset, Hammershøj, 8830 Tjele.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 150 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Finn Larsen, Salbyvej 17, DK-4600 Køge. Giro-nr. 6578713 - About membership apply to mr. Finn Larsen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november.

Annoncepris: 1/4 side 200 Dkr. - Preise für Anzeigen: 1/4 Seite 200 Dkr. - Price for ans.: 1/4 page 200 Dkr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, 31 51 66 06.

Sekretær: Bjarne Kjempff, Stordalvej 4, Løvel, DK-8830 Tjele, tlf. 86 69 93 41.

Kasserer: Finn Larsen, Salbyvej 17, DK-4600 Kove, tlf. 53 65 44 60.

Øvrige funktioner:

Bestyrer af diateket: Esther Genker, tranumparken 1-6-2, 2660 Brøndby Strand, tlf. 43 54 22 41.

Dansk biblioteket: Jørgen Mortensen, Bredevej 42, DK-6000 Kolding, tlf. 75 53 41 27.

Svensk bibliotakar: Larseric Arne, Sjögården 1628, S-52043 Åsarp, Postgiro 473 87 16-2

Indbetaling af kontingent i Sverige og Norge:

I Sverige til: Kom Kronberg, Fajancevägen 119, Oxie. S-23030. Giro: 58 15 87-3

I Norge til: Unni Horn, Rishaugveien 3. N-8340 Stamsund. Giro: 0825 01 596 34

»Meddelelser«:

- Sendes til sekretær Bjarne Kjempff.

Æresmedlem:

Otto Forum Sørensen.

Forsiden viser:

Pachypodium saundersii, tegnet af H.J. Thorwarth - se også artiklen KNOLD & TOT s. 79.

Til den gamle redacteuses pris

I den såkaldte normale verden er det skudår hver fjerde år.

Hos os i NKS er det hver femte. Vi skyder den gamle redaktør af og indsætter en ny.

Det er med disse linjer fjerde gang, at jeg som formand skal sige farvel på foreningens vegne til en kær redaktør.

Som alle hidtidige redaktører har du ført en god pen. Skade at ros først uddøles når man er forhenværende. Men roses skal der.

Kære Hanna, du har på bedste vis indskrevet dig i rækken af vore redaktører fra Kjeld Christiansens tid. Dit engagement i bladet og dets udformning og dine fine kontakter til medlemmerne har været til absolut højeste karakter.

Tak for de 5 år.

Peter Brandt Pedersen.

HOODIA

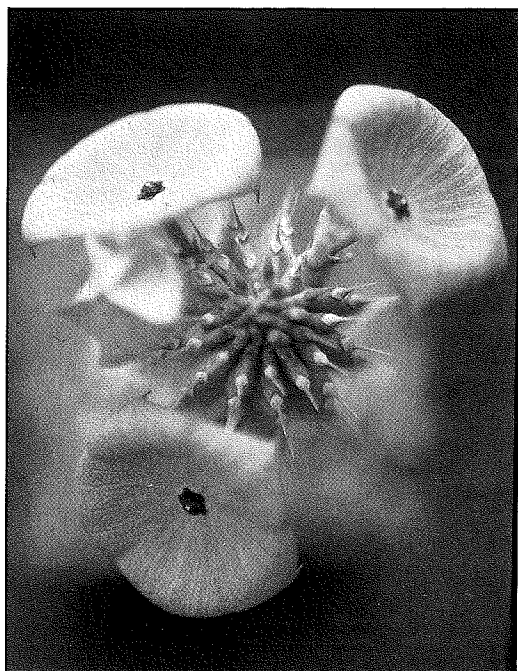

Fig. 2: *Hoodia juttae* PB3508 Vredenhof

Under 1992 kom Darrel C.H. Plowes, den kanske främste experten på familjen Asclepiadaceae med en rapport som många redan hade förutsett skulle komma, en omarbetning av släktena *Hoodia* och *Trichocaulon*.

Trichocaulon innehöll förr båda släta och taggiga arter men nu har Plowes fört över alla taggiga *Trichocaulon*arter till *Hoodia* och inte nog med det, de slätkroppade *Trichocaulon*arterna har också bytt namn, först till *Leachia* men efter en tid till *Leachiella* eftersom namnet *Leachia* redan var upptaget.

Så nu får vi alltså lära oss säga *Leachiella* istället för *Trichocaulon* samt att inga taggiga arter längre finns i släktet *Leachiella* (*Trichocaulon*). Många arter har även fått en omkombination av namnet och en del har fått status som synonymer.

Nu innehåller *Hoodia* både storblommiga samt småblommiga arter. Det var dessa småblommiga som förut hörde till *Trichocaulon*.

*Hoodia*s utbredningsområde sträcker sig från Sydafrika över till Namibia och Angola. Höjden över marken kan bli ca. 1m, i odling betydligt kortare, och färgen är grågrön. Hela växtkroppen är täckt av tag-

gliknande tänder. Knopparna liknar en biskopsmitra och blommorna som nästan är platta eller koppformade kan vara bruna, röda eller gula och produceras i toppen av plantan. Hos vissa arter t.ex. *Hoodia juttae* är inte lukten hos blommorna speciellt stark, men hos t.ex. *Hoodia foetida* eller *Hoodia officinalis* är den mycket framträdande.

Hoodia beskrevs för över 150 år sedan men ses sällan i samlingarna mycket p.g.a. att den är svår att odla och några arter kan också vara besvärliga att få att blomma.

Pollineringen sköts om av insekter men de måste vara starkt byggda småkryp eller mycket små då passagen till de inre delarna speciellt hos *Hoodia currorii* är täckt av en tjock hårmatta.

För att förstå hur odlingen av *Hoodia* bäst går till måste man titta lite på hur den växer naturligt. Det är mycket hårda förhållanden som *Hoodia* måste klara av. Starkt solljus, extrema temperaturer och en ständigt blåsande, uttorkande vind. Man har mätt upp ca. 50° C inne i plantan. Nästan inget regn faller. Fuktheten kommer från havsdimmorna eller kvälls-

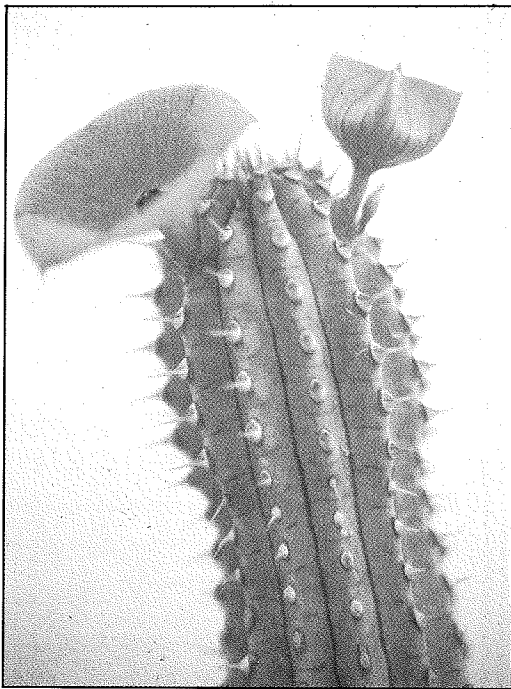

Fig. 3: *Hoodia juttae* PB 3508

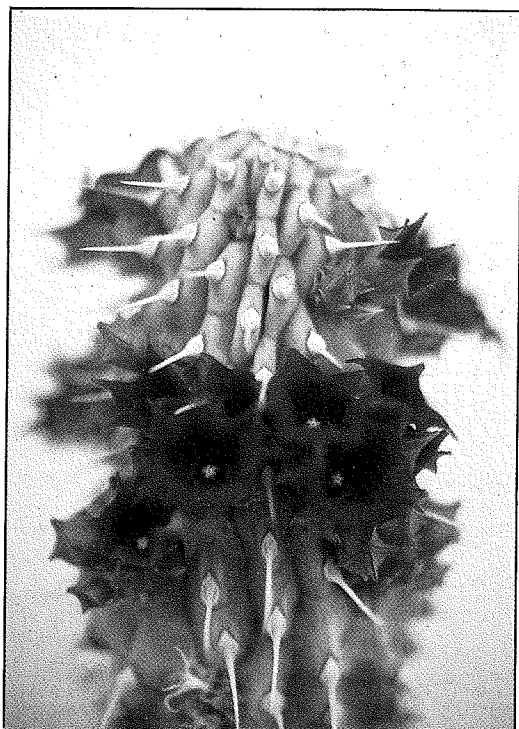

Fig. 4: *Hoodia foetida* Omaruru

Aktuella Hoodiaarter

<i>Hoodia alstonii</i>	- förr <i>Trichocaulon atstinii</i> , syn. <i>Trichocaulon</i> <i>halenbergense</i>
- <i>annulata</i>	- förr <i>Trichocaulon</i> <i>annulatum</i>
- <i>barklyi</i>	- Synonym till <i>Hoodia gordonii</i> ?
- <i>burkei</i>	- Synonym til <i>Hoodia gordonii</i> ?
- <i>colei</i>	- nom.nov. förr <i>Trichocaulon pillansii</i>
- <i>currorii</i>	- <i>currorli v. minor</i> = Synonym?
- <i>delaetiana</i>	- förr <i>Trichocaulon</i> <i>delaetianum</i>
- <i>dregei</i>	
- <i>flava</i>	- förr <i>Trichocaulon flavum</i>

daggen. För att i någon mån efterlikna dessa extremer så måste Hoodia odlas så varmt som möjligt. Under växtsäsongen tål plantan en hel del vatten men när den vilar måste den ha torrt. Glöm heller inte att duscha plantan soliga sommar och vinterdagar. Denne åtgärd förhindrar att plantan helt torkar ut under vintern. Mycket frisk luft och låg fuktighet är viktigt. De flesta Hoodia som förloras gör det av för mycket fuktighet i jorden och för mycket stillastående luft. Ett annat problem är ull- och rotlöss som brukar angripa plantan under viloperioden då den är som känsligast för behandlingar. Jordblandningen bör vara mycket porös med en blandning av lite lera, humus och en stordel sand och småsten. Hoodiafrön gror bra och småplantorna växer snabbt och bildar om några år fina greniga exemplar, men när de kommer upp i 3 dm höjd brukar de flesta ägarna till sin förtvivlan se sina kära plantor ramla ihop i en rutten hög.

Trots alla utmålade svårigheter så är Hoodia ett mycket fascinerande släkte att odla och när man lyckas at också få fram blommor så är lyckan fullständig.

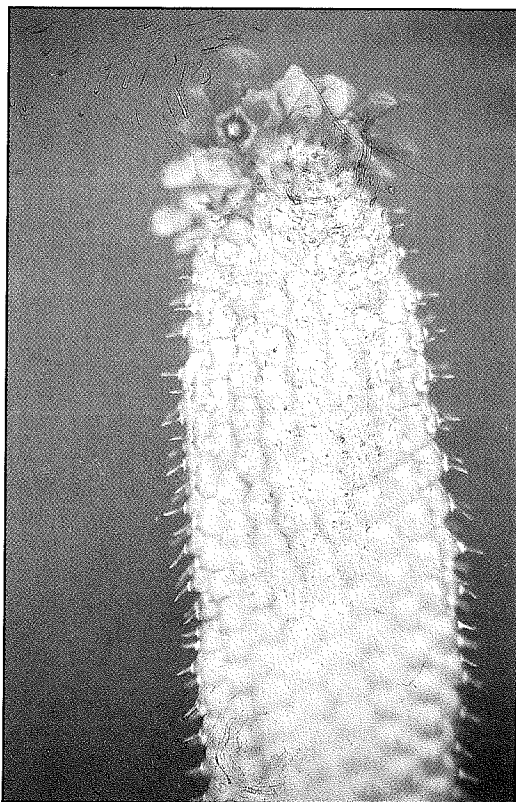

Fig. 5: *Hoodia predicellata*

<i>Hoodia foetida</i>	- nom.nov. förr <i>Trichocaulon triebneri</i>	
- <i>gibbosa</i>		
- <i>gordonii</i>	- <i>Hoodia bainii</i> , <i>H. husabensis</i> , <i>H. pillansii</i> = Synonymer	
- <i>grandis</i>	- förr <i>Trichocaulon grande</i>	
- <i>juttae</i>	- Synonym till <i>Hoodia rosea</i>	
- <i>longi</i>		
- <i>longispina</i> Plowes sp.nov.	- <i>Leachiella tirasmontana</i> sp. nov.	
- <i>lugardii</i>		
- <i>macrantha</i>		
- <i>montana</i>		
- <i>mossamedensis</i>	- förr <i>Trichocaulon mossamedense</i>	
- <i>officinalis</i>	- förr <i>Trichocaulon officinale</i> , Syn. <i>Trichocaulon pubiflorum</i>	
- <i>parviflora</i>		
- <i>pedicellata</i>	- förr <i>Trichocaulon pedicellatum</i>	
- <i>pilifera</i>	- förr <i>Trichocaulon piliferum</i>	
- <i>roseum</i>	- Synonym till <i>Hoodia langii</i> ?	Håkan Sönnermo
- <i>ruschii</i>		Kville 4211
- <i>rustica</i>	- förr <i>Trichocaulon rusticum</i>	S - 45071 Fjällbacka

New Books from Strawberry Press

The Succulents of Madagascar

by Professor Dr. Werner Rauh.

The first of two volumes of Werner Rauh's extraordinary and long-awaited study of the remarkable flora of Madagascar is scheduled for publication at year's end.

Professor Rauh has botanically explored Madagascar many times during the past twenty-five years, and has discovered and named a vast number of species. This revered and articulate botanist from Heidelberg University is recognized as a world authority not only on Madagascan succulents, but also on Bromeliads and Cacti.

The two lavishly illustrated volumes will thoroughly review and illustrate all the families and genera of Madagascan succulents, and will be graced with literally hundreds of his spectacular color photographs.

The consequence of a lifetime of exploration and study, *The Succulents of Madagascar* will be a truly beautiful and monumental reference work. Indications of interest should be sent to:

Probable price \$ 80,00 per volume; Shipping and handling (surface mail) \$ 4,50; California residents must add applicable sales tax.

The Succulent Compositae:

Senecio & Othonna

by Gordon Rowley

In this comprehensive review of the current status of the succulent compositae, Gordon Rowley is filling a longstanding gap in the literature on succulent plants. Members of an enormous, world-ranging family of familiar plants, these fascinating succulents representatives are finally, in text and color photographs, achieving the recognition they deserve. Expected publication date: late 1993, probable cost: \$ 45,00 + shipping + tax. Pre-subscriptions and queries are welcome.

Strawberry Press, 227 Strawberry Drive, Mill Valley, Ca 94941 USA

Telephone: (415) 388-5017

Fax: (415) 380-9628

KNOLD & TOT 7.

»En fortsat beretning om knold- og stamsukkulenter, som vi kender dem og dyrker dem.«

Vi forlader nu Madagascar for at fortsætte vores plantesnak i det sydlige Afrika. På Madagascar er klimaet tropisk, hvilket vil sige, at temperaturerne aldrig falder under 15°C, og nattefrost derfor er udelukket. Det sydlige Afrika hører klimamæssigt til det sydlige subtropiske bælte, og planter herfra er udsat for noget lavere temperaturer end planter fra Madagascar, hvorfor de ofte i kultur er værdsat som nemmere planter, idet deres tolerance overfor lavere temperaturer i drivhuset er noget større. Nedbørsforholdene i det sydlige Afrika varierer meget. Mod øst finder vi en årsnedbør, som kan sammenlignes med Europas. Bevæger vi os længere mod vest, falder nedbørsmængden, og helt ude vestpå er

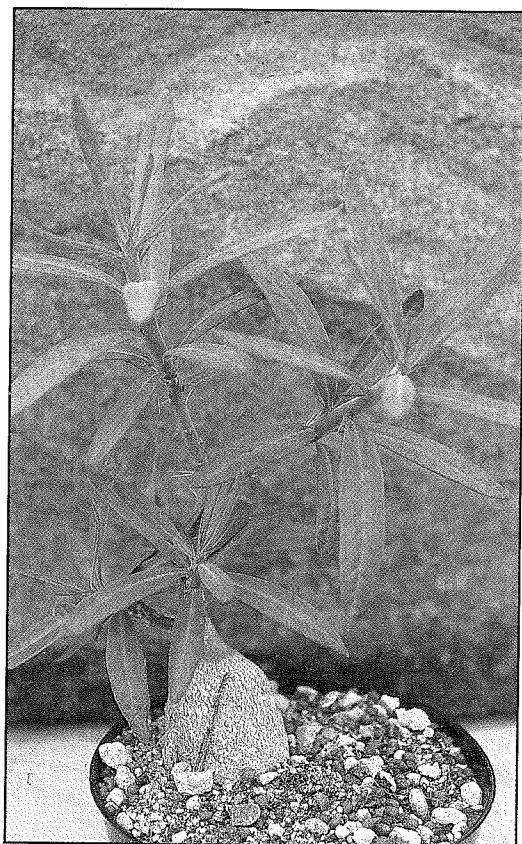

Fig. 6: *Pachypodium succulentum*. Treårig frøplante.

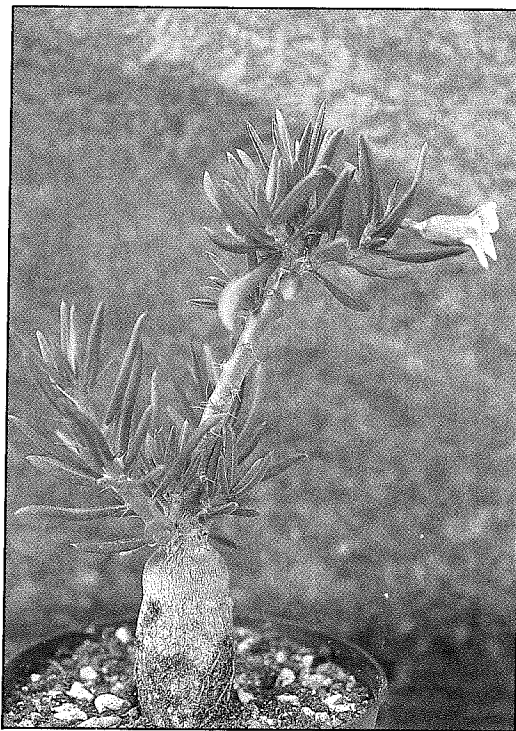

Fig. 7: *Pachypodium bispinosum*. Treårig frøplante med blomst.

nedbørsmængden yderst sparsom. Her er ørkenområderne med mange sukkulenter. Richtersveld, som er en del af denne langstrakte ørken, er kendt for de mange sukkulente arter. Årsagen til den ringe nedbør på vestkysten skyldes, at der i havet er en stadig opstigning af store mængder koldt havvand. Det kolde havvand afkøler de fugtige luftmasser over vandet således, at langt den overvejende nedbør falder i Atlanterhavet.

I Syd-Afrika finder vi *Pachypodium bispinosum* og *Pachypodium succulentum*. Planterne er stort set identiske at se på, og den eneste sikre måde at adskille arterne er at sammenligne blomsterne. Blomsten hos *Pachypodium succulentum* er helt åben, og farven spænder fra hvid til rosa med en lilla midtstribe. Hos *Pachypodium bispinosum* ser blomsten helt anderledes ud - den er klokkeformet, og farven er rosa.

Begge arter danner et underjordisk caudex, som på

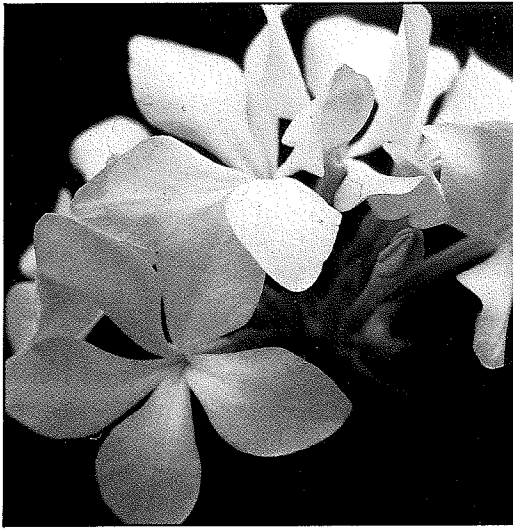

Fig. 8: *Pachypodium succulentum* med den sjældne renhvide blomst.

Fig. 8a: *Pachypodium saundersii*.
Foto: Jørgen Damgård

trods af den meget stenede og hårde jord kan blive meget stort, og gamle planter er således næsten umulige at grave op. Selv på yngre importplanter kan man ofte se sten, der er kilet ind i rodknolden. At planternes rod må udøve et kæmpe tryk på den omgivne jord for at øge sin størrelse, har vi et lille bevis på, idet roden på en af vore importplanter, efter en tid i kultur, simpelthen flækkede fra top til bund, da der nu ikke længere var noget modtryk fra jorden. Begge arter er nemme i kultur og vokser fint i almindelig kaktusjord. *Pachypodium succulentum* er den art, der i naturen forekommer sydligst og kan derfor tåle lavere temperaturer. Lettere frost skader den ikke, men lad nu være med straks at plante din *Pachypodium* ud i frilandsbedet - det tåler den slet ikke!. Vi anbefaler en helt tør overvintring og en temperatur for begge arterne på min. 6°-8°C.

Pachypodium succulentum og *Pachypodium bispinosum* er lette at frøformere. Frøet spirer 100%, og de spirer hurtigt; man når knapt at tildække frøene, førend kimplanterne er på vej. De små planter vokser rimeligt hurtigt, og i løbet af 5 år har man faktisk helt pæne planter med en knold på størrelse med en tennisbold.

I Namibia og Syd-Afrika vokser *Pachypodium namaquanum*, som vi betragter som den kønneste *Pachypodium* fra det afrikanske kontinent. Langsomt vokser den, men efterhånden udvikles en fantastisk plante med en tyk stamme og med en krans af de karakteristiske bølgede blade. Planten kan dele sig og udvikle et kandelaberagtigt udseende, men

dette sker oftest, hvis det oprindelige vækstpunkt ødelægges.

Pachypodium namaquanum ses i kultur oftest som en mindre frøplante, og da de jo vokser langsomt er større planter endnu en sjældenhed. Vore egne *Pachypodium namaquanum* overvintrer vi sammen med planterne fra Madagaskar, idet vi formoder, at de kræver en del varme. Vi har ikke eksperimenteret med disse sjældne planter, så hvorvidt de tåler lavere temperaturer om vinteren, kan vi ikke svare på.

Den ene af planterne er ca. 30 cm høj, og denne narrede os i år ved at fremkomme med en krans af blomsterknopper for så desværre at smide dem igen i løbet af sommeren. Hvem ved - måske lykkes det en skønne dag - og måske får vi succes med at selvbestøve planten?

Apropos bestøvning af *Pachypodier* (og *Adenium*). Til dette formål anvender vi en lille pind, hvor der på spidsen er fastgjort et knurhår fra naboens kat. Et sådant hår fungerer som en effektiv transportør af pollen, hvorimod kunstprodukter på grund af deres glatte overflade ikke kan anvendes.

Pachypodium saundersii vokser ifølge Jacobsen i Zululand i Syd-Afrika. Planten danner i løbet af få år et rimeligt caudex, men også en hel del grene som det af og til er nødvendigt at klippe tilbage for at skabe en harmonisk plante. Blomsterne er hvide og ses sidst på efteråret, så der er sjældent, at der er lys nok til at de udvikler sig ordentligt. *Pachypodium saundersii* er en følsom plante, som ikke tåler temperaturer under 10°C i længere tid.

Fig. 9: *Pachypodium bispinosum* i kassevis. Importplanter fra Sydafrika, som er nemme at genetablere, selv om de har ligget i kasser i 1/2 år.

En helt anden type planter finder vi også i det sydlige Afrika - nemlig planter fra portulakfamilien.

Ceraria namaquensis burde ses noget ofte i samlingerne. Planten vokser i Namaqualand i Syd-Afrika og i Namibia og ses ofte som buske i 2 meters højde. Små planter, som vi kender dem, egner sig udmærket til sukkulentbonsai, men kan selvfølgelig dyrkes i traditionel kultur. Formering kan ske ved stikning, men det er en bedre løsning at pøde på *Portulacaria afra* - en portulak, der tilmærmelsesvis ligner et paradis-træ. Der er her tale om en kilepodning, som slet ikke er så vanskelig at udføre som det måske umiddelbart

Fig. 10: *Pachypodium succulentum* i blomst.

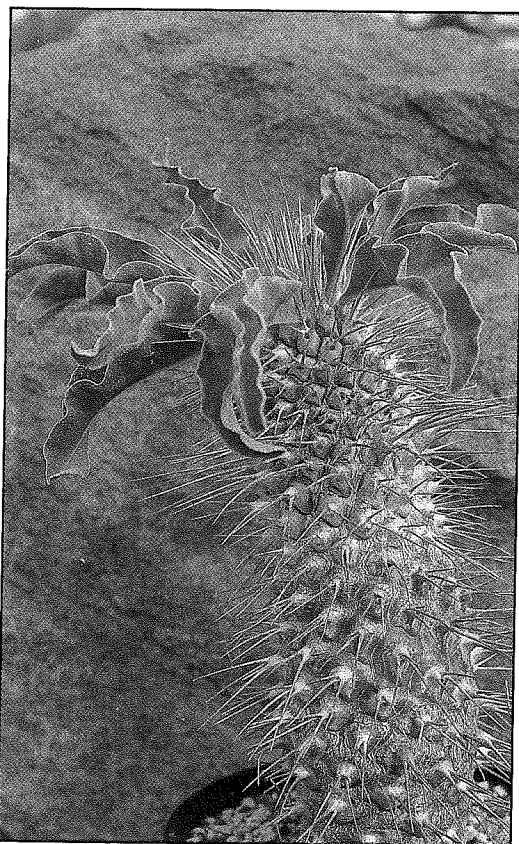

Fig. 11: *Pachypodium namaquanum*. Frøplante ca. 10 år gammel.

lyder. Pødekvissten tilspidses for nede som en kile ved hjælp af en skalpel. Underlaget bearbejdes med et enkelt lodret snit, hvorefter pødekvissten tvinges ned. Pødekvissten holdes på plads ved at stikke en kraftig Opuntiatorn tværs igennem det hele.

Ceraria pygmaea hører også til bonsaiafdelingen, og importplanter med kraftige rodknolde er ofte i handelen. Også denne art kan let formeres som nævnt ovenfor og danner omend ikke noget caudex, så noget der ligner. Planten kan udmærket frøformeres, men da *Ceraria* er særkønnede, skal man have flere af slagsen for at opnå succes. *Ceraria pygmaea* blomstrer i kultur, så mulighed for at producere frø er altså til stede. *Ceraria namaquensis* blomstrer aldrig i kultur, så her må vi nøjes med at pøde eller tage stiklinger.

Ceraria fruticulosa ligner lidt *Ceraria pygmaea* men udvikler ikke den kompakte form, hvorfor vi ikke finder denne art specielt interessant. Indenfor portulakfamilien kan vi nævne endnu et par småplanter,

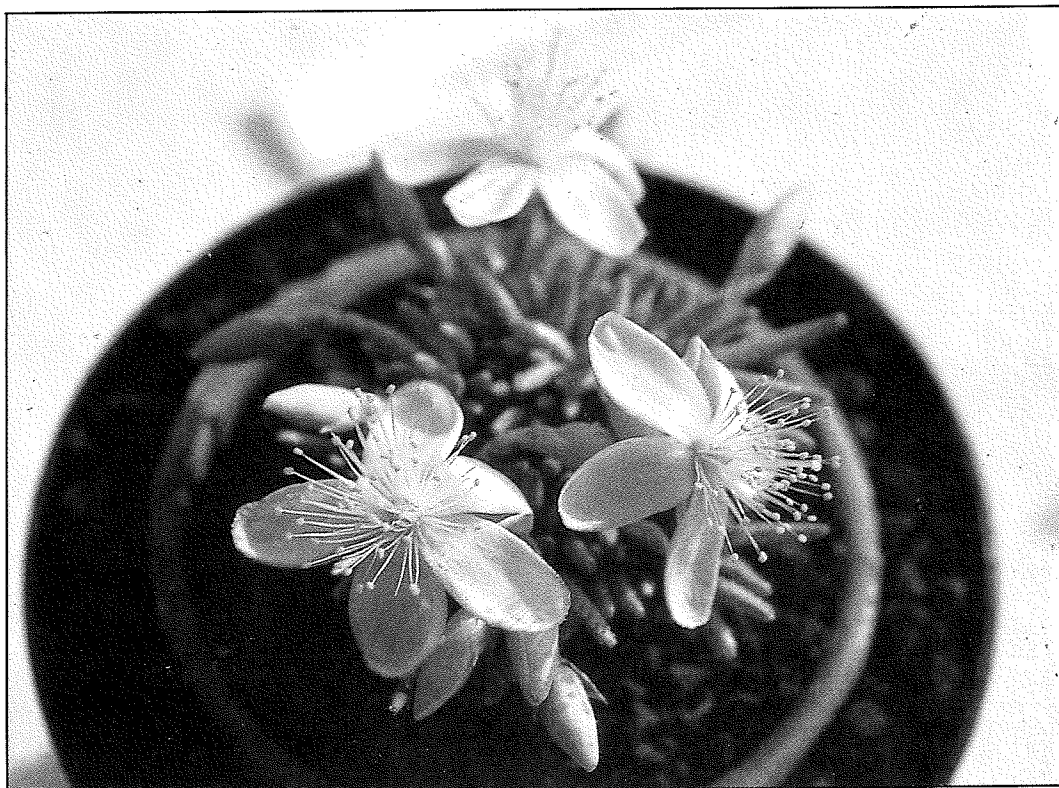

Fig. 12: *Anacampseros alstonii* med store blomster.

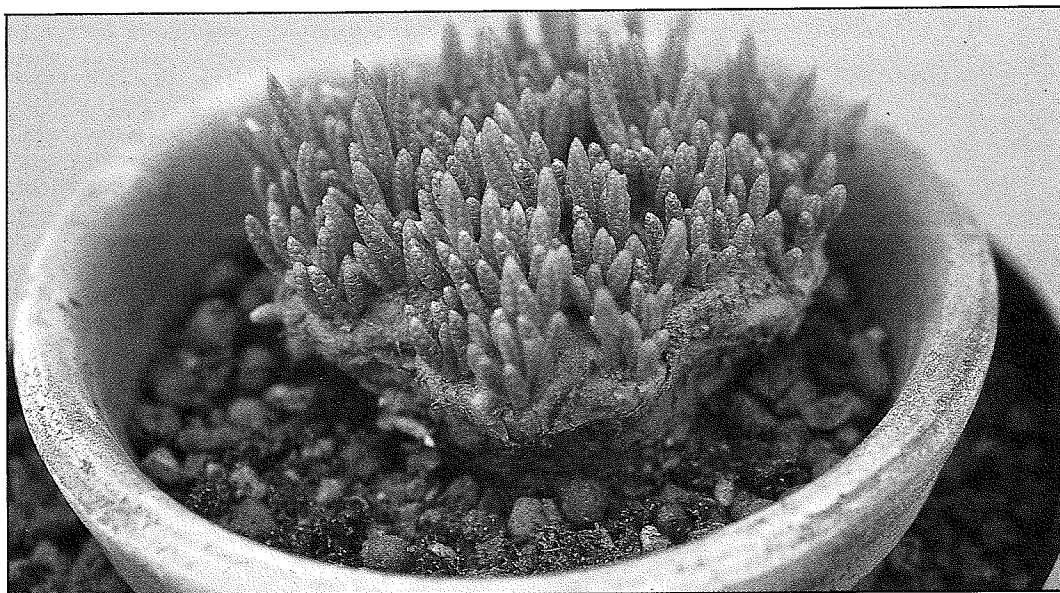

Fig. 13: *Anacampseros alstonii*. Systemet med at have en lerpotte indeni en plastikpote kan være løsningen for at hindre overvanding af særlig følsomme arter.

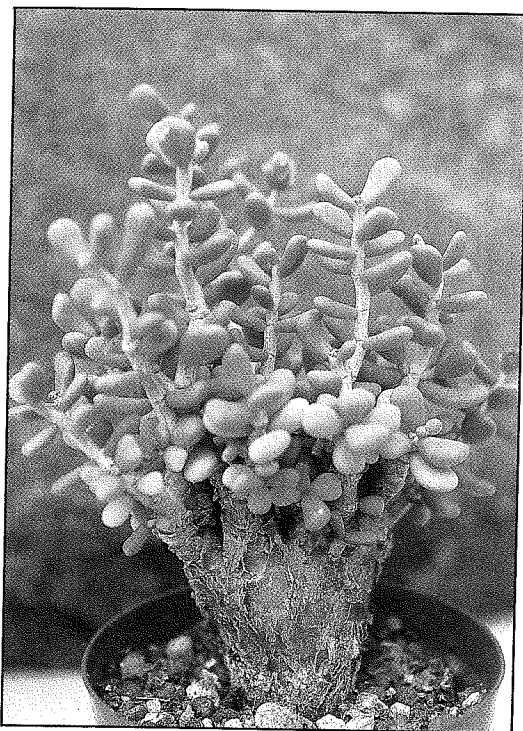

Fig. 14: *Ceraria pygmaea*. Importplante.

som vi har lidt erfaring med. Slægten *Anacampseros* er rigt repræsenteret i det sydlige Afrika, men vi vil blot nævne to arter her.

Anacampseros alstonii har altid været eftertragtet af samlere, dels på grund af det særegne caudex, men også på grund af de store blomster, som helt kan dække planten. *Anacampseros alstonii* vokser i meget tørre områder. Udenfor blomstringssæsonen er de uhyre vanskelige at få øje på, selvom de ofte findes i tusindvis på voksestederne. Planten er vanskelig i kultur, hvilket vil sige, at de skal vandes med forsigtighed. Vi har ofte købt planter af denne art, men må erkende, at de er vanskelige og ofte dør af uforklarlige årsager.

Anacampseros camptonii danner et lille caudex på 2 cm i diameter, og fra denne knold fremkommer mange små sukkulente mørkerøde blade og af og til en enkelt eller to store hvide eller lyserøde blomster på ca. 6 cm. i diameter.

Knold og Tot.

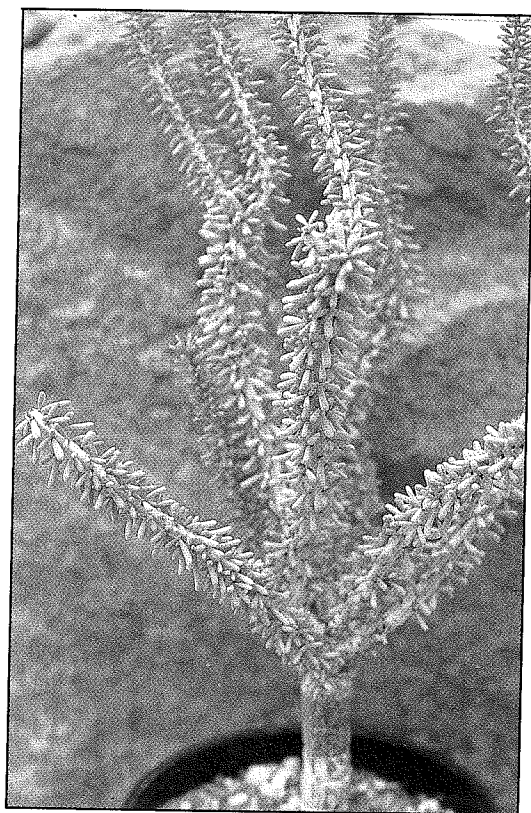

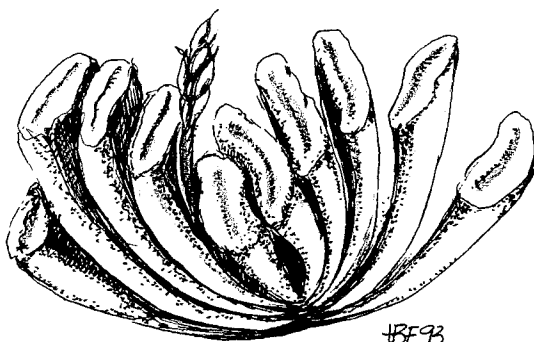
Fig. 15: *Ceraria namaquensis* podet på *Portulacaria afra*

Så gik den sommer

Fra week-enden 24.-25. april kom der sol og varme, og dermed startede det hele 1-2 uger før normalt. Enkelte Mammillariier havde da allerede blomstret i udestuen, men nu skulle planternes rødder startes med douche og forsigtig vanding, tilsat Basudin som en lille hilsen til rodlus og eventuelle røde spindemider. Et par enkelte planter, som havde udlus, blev douchet med halvt sprit og halvt vand tilsat insektsæbe. De døde planter blev begrædt og smidt ud, også af kartoteket.

I år skulle drivhuset skygges noget mere, og ved omplantning ville jeg bruge en jordblanding med mere tørvestrøelse til de fleste planter. Det var erfaringer fra forrige år.

Et par gange om året måler jeg højde og bredde på alle mine planter og noterer det ned. Det er hyggeligt og afslappende, og det er dejligt at kunne kontrollere væksten, når man har mange planter. Det sker, at enkelte planter er skrumpet meget. Som eksempel nævner jeg *Mammillaria xaltiangensis*, som maj 1992 blev købt ved de Herdt, og som fik et chock over at komme op til mig: højde 22/6 '92: 16¾ cm. 1993: 15/1: 13 cm. 30/5 10½ cm. 24/6: 15½ cm. 21/7: 17½

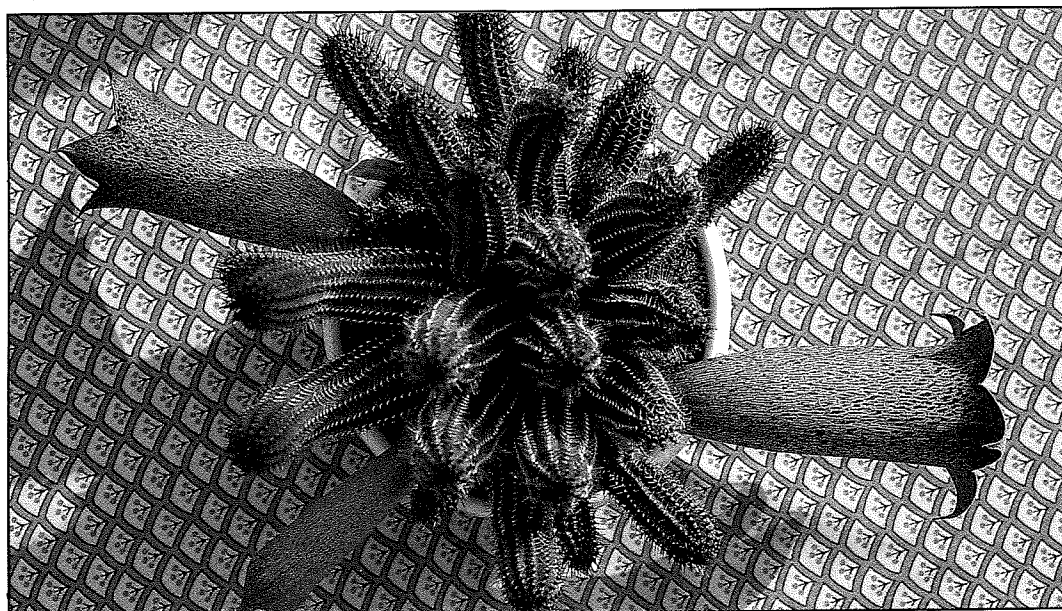

Haworthia truncata

Tegning: Helga B. Erritzøe

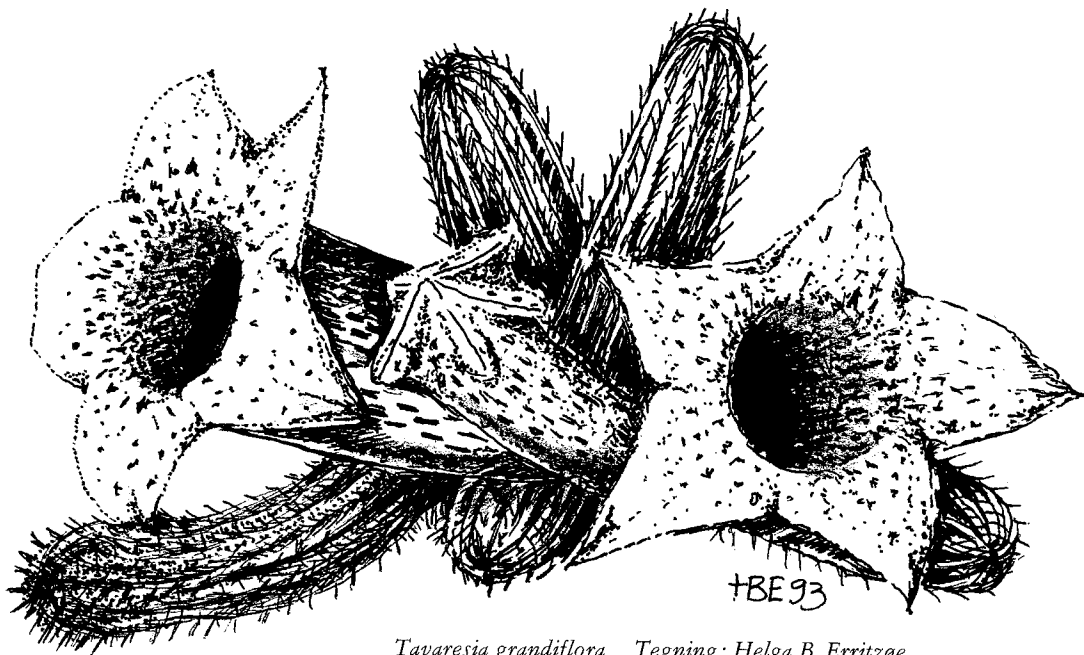
cm. Så var freden genoprettet. Et par andre, ret store Mammillariier overlevede ikke. Det er nok ligesom, når gamle mennesker bliver flyttet - de dør ofte.

En sådan skrumpet plante kommer i observation i min udestue og vandes så tit, den kan tåle. Hvor jeg har 2 eksemplarer, sættes det ene hyppigt på friland,

Tavaresia grandiflora

Foto: Bjarne Kjempff.

Tavaresia grandiflora Tegning: Helga B. Erritzøe

og går det fint, bliver den mærket »sommer friland.« *Heliocereus* arterne (dagens dronning) siges at ynde 1-2 måneder på friland. I år kunne jeg tage *H. cinabarinus* indendørs med 7 knopper, men ikke pæne skud. Det eksemplar, der hele tiden havde været inde, havde pæne skud, men ingen knopper. Mine 2 andre *H.* arter dannede hverken knop ude eller inde og skal nok være noget ældre.

At en plante trives på friland i Ålborg behøver ikke at betyde, at den også gør det her ved Thisted, hvor vinden er skarpere og lidt saltholdig. *Aporocactus* (slangekaktus) fra Marie Bjelskovs have i Ålborg bliver grim og forrevet i min have, men gul og kedelig indenfor i varmen, så den hænger i en døråbning sammen med andre hængeskaktus, der har det ligesådan.

Jeg kom ikke med på Hollandsturen i år, men fik bl.a. på generalforsamlingen sjældne, billige og dejlige planter og i tilgift en halv snes meget livlige, røde spindemider, som rendte rundt uden på papkassen. Jeg fik meget travlt med at døde dem og glemte helt, at jeg skulle bruge et par til at eksperimentere med. Mange planter kom stadigvæk ikke i blomst, men den fantastiske *Tavaresia grandiflora* fra Anna Vammen med 12 cm lang trompetblomst blomstrede for første gang, og en ny blomst er på vej. Rør ikke ved knoppen, så dør den, husk aldrig helt tør og aldrig under 15 grader. Andre herligheder fra generalforsamlingen

var bl.a. fine ting fra Mogens Sørensen, som jeg slet ikke kunne stå for. *Haworthia truncata* var deriblandt og forårsagede en besøgende hos mig til at jamre: Nej, hvem har da skåret den midt over?

Til min yndlingssamling *Mammillaria* fik jeg flere, sjældne arter, helst 2-3 eksemplarer og fra forskellige steder. Utrolig ofte er nogen af dem krydsninger, evt. helt andre planter. Men kommer de ensartet hjem fra England, Tyskland og Belgien, glæder man sig særligt. De bedste frø synes jeg at komme fra Steven Brack, Mesa Garden, New Mexico, U.S.A., men i år fik jeg ikke sået spor.

Da der er så mange krydsninger og helt forkerte planter rundt om i samlingerne, også i min egen, har jeg samme princip som Botanisk Have. De skriver: Fortæl os, hvis I finder fejl i vore planter. Vi fortæller jer, hvis vi finder fejl i de planter, som I sender til os! Måske var det noget for kaktuskredsene, for mange samlere kan ikke lide, hvis de bliver gjort opmærksom på et ombyttet skilt eller lignende. Planter med forkerte navne er som mæslinger eller forkølelse, de kommer, ingen ved hvorfra, men alle har dem, selv Botanisk Have.

Årets store plage blev igen gnavnende ørentviste. Heller ikke i år fik jeg fotograferet.

God ind- og overvintring!

Axel Ansø,
Sdr. Øsløvej 11,
7742 Vesløs.

NKS' Book of Records

Blomster i luftig højde

Denne gang kommer rekordmeldingen fra Grindsted, hvor Leif Larsen tog glasset ud fra drivhustaget for at skaffe plads til sin blomstrende *Agave stricta*. Alle deltagere af årsmødet fik lejlighed til at beundre miraklet.

Leif skriver om planten: »For ca. 30 år siden har min far sået planten. Jeg kan desværre ikke oplyse, hvordan planten blev passet de første år, men den har stået i en urtepotte inden jeg overtog planten i foråret 1986. Da blev den straks plantet frit ud i drivhuset, men fik ellers ikke nogen særlig pasning. I år kom belønningen: den blomstrede. Blomsterstænglen var ca. 3,5 m høj og fik lov til at vokse ud af taget. Der var ingen blomster på de nederste 75 cm af stænglen. Den første knop åbnede sig den 1. juni og blomstringen sluttede sidst i juli måned.«

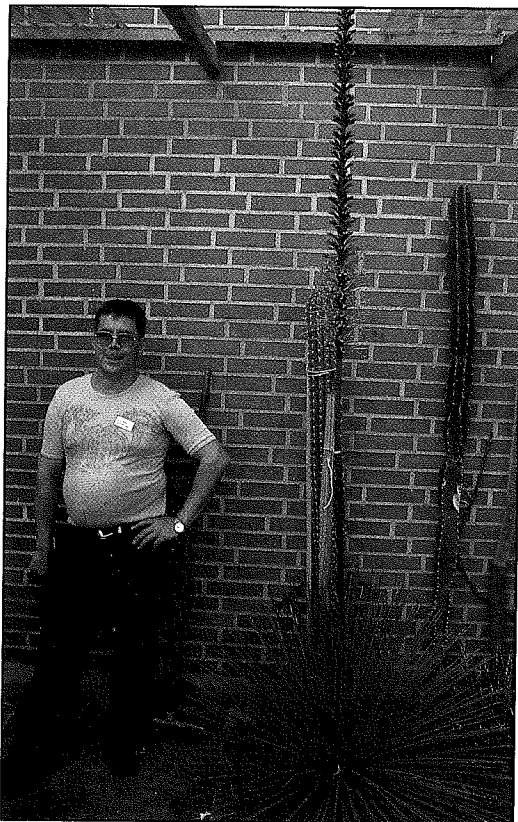

Fig. 17: Den lykkelige ejer med sin *Agave stricta*
Foto: Holger Schönfeld.

Fig. 18: Blomsten af *Agave stricta*.
Foto: Holger Schönfeld.

Agave stricta har kugleagtig rosette med talrige, meget tætsiddende smalle grønne blade (ca. 35 cm lange og 8 mm brede) undertiden noget indadkrummende og den korte tilspidsede ende er forsynet med et spids torn. Blomsterne fremkommer på en over 2 m lang stand i en 70 cm lang tæt klase. Farven er rød til mørkerød og blomsterlængden udgør 25-30 mm. Denne art dør ikke efter blomstringen, men danner med alderen en mangehovedet gruppe. *Agave stricta* har hjemsted i Mexico i området mellem Oaxaca og 1300 km nord til Coahuila. Nedbøren i dette område udgør ca. 500 mm i månederne maj til oktober. *Agave stricta* vokser på kalkholdige bjergskrånninger. På grund af dens »pindsvineagtige« vækst pynter en *Agave stricta* i enhver sukkulentsamling.

Leif Larsen,
Filskovvej 30,
7200 Grindsted.

Underlige aftenlufte... og andre dufte

Iagttagelser og betragtninger fra mit kaktushus

Fig. 19: *Selenicereus grandiflorus*

Foto: Kaj Christiansen.

Det er kunstigt med duft. Duft har lokket mennesker og dyr siden tidernes morgen. Mere end vi ved med fornuften, styres vi af duft. En del attraheres vi af, en del er frastødende, en del opfatter vi ikke direkte med vor lugtesans, men påvirkes ubevidst, der er »subliminale«.

Hvad man påvirkes af, beror naturligvis på, hvad eller hvem »man« er: Menneske eller myg, flue, gris, sommerfugl eller kat. Katten er for øvrigt at af de få husdyr, som kan lide at lugte til de blomster, vi synes lugter godt.....

I kaktushuset skal jeg ikke bare fremhæve de dejlige dufte, men også dem, som på mindre end et sekund kan lede ens fantasi fra Biblens Onan til retsmedicinens rædsler. Dog må jeg sige, at langt de fleste kaktusblomster ikke har nogen duft, som den menneskelige næse kan opfatte.

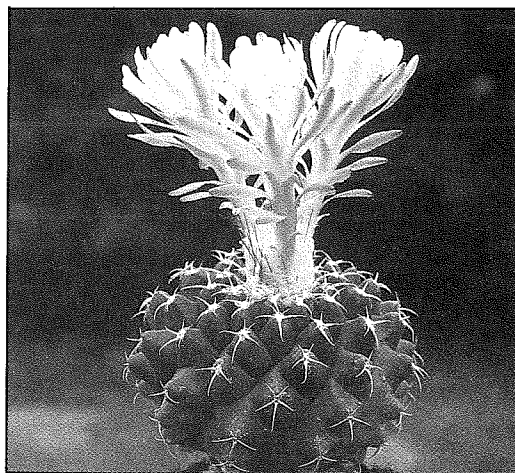

Fig. 20: *Discocactus* sp. HU 324.

Foto: Bjarne Kjempff

Alle arter indenfor slægten *Discocactus* dufter fantastisk

Fig. 21 : *Selenicereus grandiflorus*.
Foto: Kaj Christiansen.

Discocactus horstii

har en stor trompetformet hvid blomst, som åbner sig ca. klokken 20.30 og udsender den mest vidunderlige duft, den er helt uforlignelig, selv den dyreste parfume når ikke op til den, efter min mening. Blomsten er slut efter 12 timer, hænger slap og duftløs klokken 08,30 næste morgen.

Selinicereus grandiflorus

= Nattens dronning, følger samme tidsskema som ovenstående, er også hvid, det er alle natblomstrende. Den er stor (25 cm i diameter), betagende i sin bygning og overvældende i sin duft, ja, den fylder hele rummet med en duft af vanilje. (Selv har jeg den desværre ikke, men det er højt tid, når vi bydes over til venner, som har den, for at se den springe ud).

Bowiea volubilis

(som jeg har fået af Hanna E. H.) er en såkaldt rodsucculent, som fra en knold udvikler et grønt netværk af en masse tynde stængler, og har en masse yndige små grønne blomster. De har 6 kronblade med hver sin støvdrager, begge dele udgående fra basen af ovariet, som bærer en pistil. Da jeg stod og betragtede den i solvarmen, blev jeg pludselig noget pinligt berørt: Har nogen snuset person været herinde og - ? Nej, ingen! Det er Bowiaens blomster som lugter af sperma!! (Ved nogen læser, om det er Pyrrolin-I, den indeholder?) Men om aftenen har den coolet ned og har en ret så fin parfumeduft.

Peperomia graveolens

har en lang blomsterstængel, som ser ud som en rottehal og lugter af musepis!! Inden man har opdaget *det*, har man søgt drivhuset igennem efter

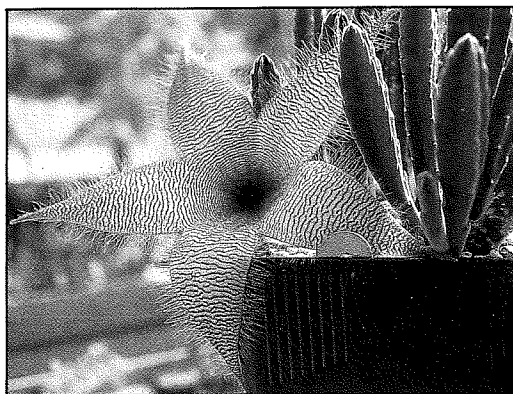

Fig. 22.: *Stapelia gigantea*. Foto: Bjarne Kjempff.

andre spor af mus. Faktisk stinker hele planten, når den blomstrer. Men lugten forsvinder en dags tid efter, man har fjernet blomsten.

Stapelia grandiflora

= Stor ordensstjerne: Blomsten er pragtfuld at skue, et kunstværk i rubinrød fløj - som man helst skal beundre iført gasmaske!! Den lugter stærkt og særdeles ubehageligt af råddent kød. Jeg har set en spyflue lægge æg inden i blomsten. Modbydeligt og fascinerende på samme gang. Pillede æggene ud med en pincet bagefter... Jeg tror, at Stapeliaen må være model for at lokke insekter på for dem gale veje med hormoner. Med dens befrugtningsmåde er den en nyttig fluedræber, for fluelarverne dør, de har ingenting at æde.

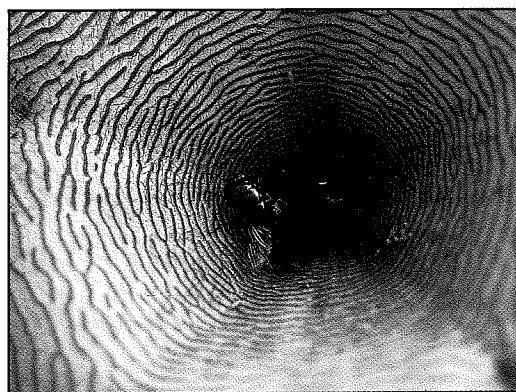

Fig. 23: *Stapelia gigantea*. Foto: Bjarne Kjempff.
Læg mærke til fluen og spy'et.

Fig. 24: *Peperomia graveolens*.

Foto: Bjarne Kjempff.

Huernea subterranea

(jeg fik et skud af P.B.P.) har en yndig lille mørkerød klokkeblomst. Dens lugt er måske lidt mere diskret end Stapeliaens: Kommer man nær den, lugter den som et gammelt udedass i solskin.

Nej, nu går jeg ud i haven og nyder mine roser og lavendler og biernes summen.

*Dufte fra vækster og sekreter
har inspireret alverdens poeter,
parfumefabrikanter og exegeter.*

- Og mig med!

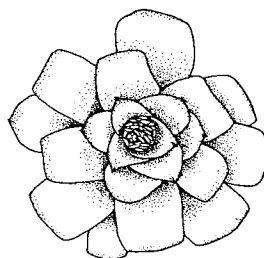
*Doktor Brita Madsen,
Tågvägen 6
S - 133 44 Saltsjöbaden.*

Fodnote:

Feromon betyder ordret »at overføre ophidselse, lokkelse«.

Exeget: Bibeltolker

Pyrriline-I: Syntetisk fremstillet spermalugt (!), herom: Se »Dofternas Språk« oversat fra dansk »Duftens sprog: Parfumerne underfundige psykologi«, København 1985.

MINIPORTRÄTTER

Echinocereus setosus

Tyvärr vet jag inget om denna planta som jag fått som fröplanta. Efter några år har den nått ca 12 cm höjd, och har börjat sätta sidokott från basen. Den blommar varje år med flera stora purpurrosa blommor. Övervintrar och sköter i övrigt gör jag som för andra *Echinocereer*. Kanske någon läsare vet besked?

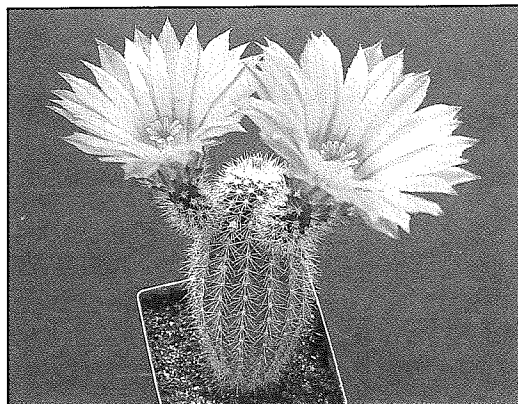

Fig. 25: *Echinocereus setosus*

Matucana aureiflora Ritt.

Bildar med tiden ett mörkgrönt, glänsande halvklot, ca 15 cm i diameter. Tornarna är kammformigt anordnade, ganska korta och svagt böjda mot kroppen. Den stora överraskningen kommer när den blommar, för de guldgula blommorna är inte zygomorfa, utan påminner lite om en *Oroya*.

Matucana är ett omstritt släkte, och erkänns inte i modern taxonomi. Vara hur det vill med det, den är en robust och odlingsvärd bekantskap.

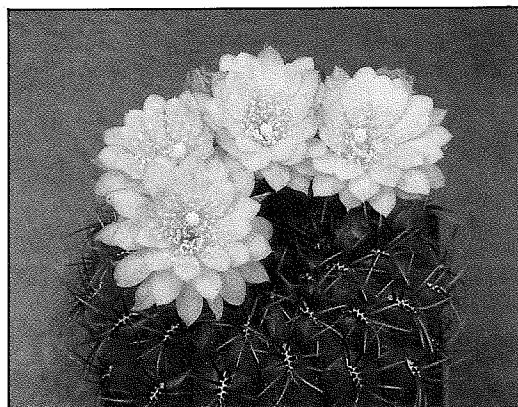

Fig. 26: *Matucana aureiflora*

Thelocactus phymatothelos

(Pos) Br. & R.

Blir ett tillplattat halvklot, upp till 10 cm i diameter och hälften så högt, men börjar blomma lång innan dess. Kroppen är grågrön, och nästan helt upplöst i vårtor. Torndräkten kan variera, jag har ett exemplar med korta ljusa tornar, och ett annat med nästan 2 cm långa mörkare tornar. Båda blommor med ljust rosa blommor med en mörkare mittstrimma, men även blommans färg lär kunna variera till purpurrosa.

Fig. 27: *Thelocactus phymatothelos*

Håkan Nilsson,
Vaktelvägen 10,
S-43020 Veddige.

Trichodiadema

»ett solglimrande släkte«

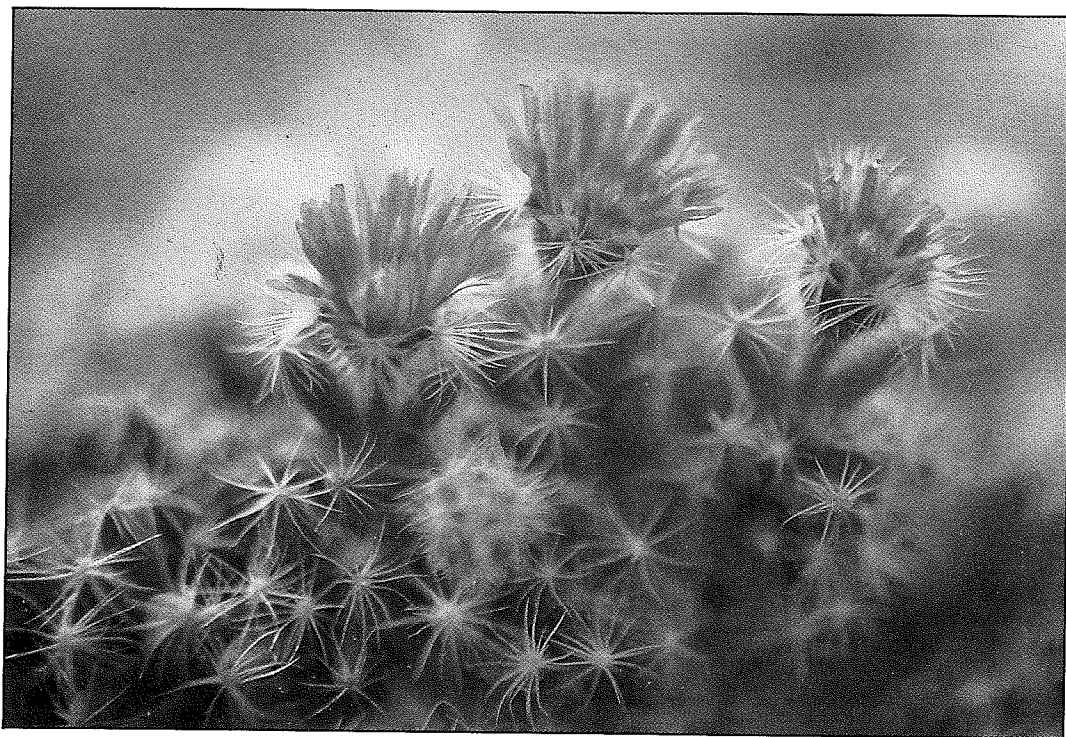

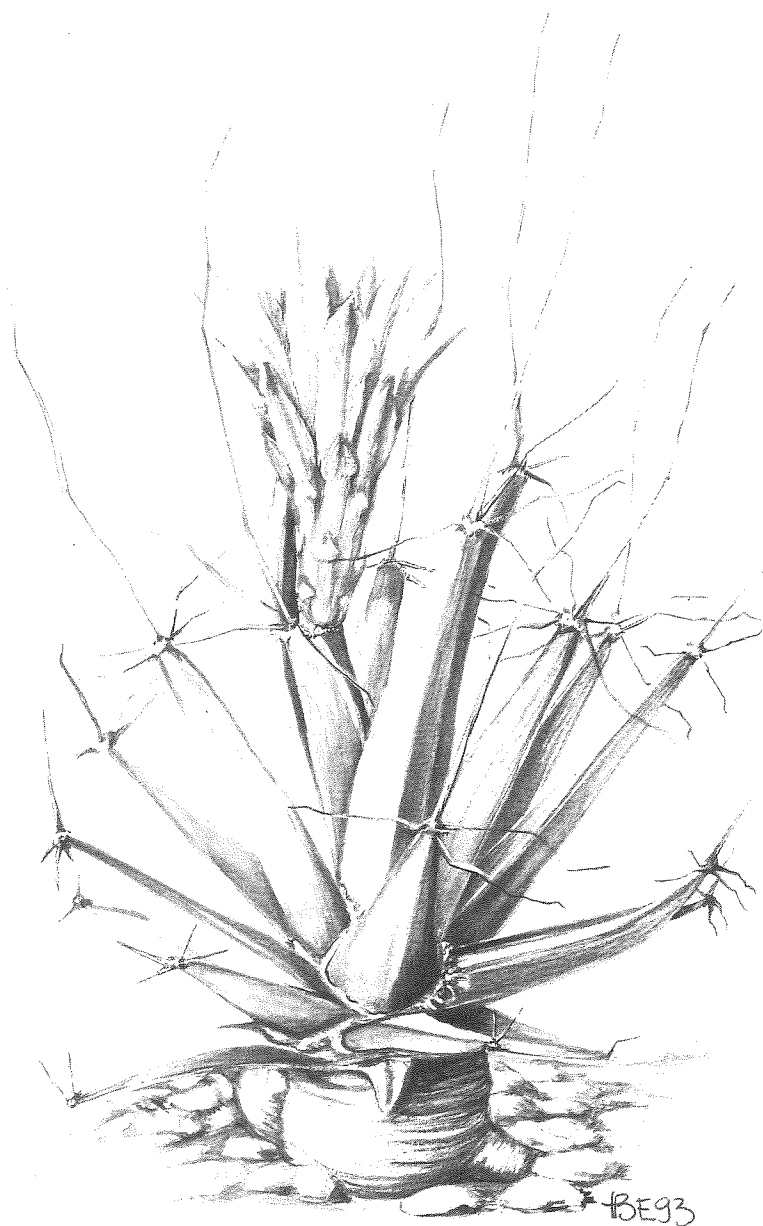
Fig. 28: *Trichodiadema densum*.

Släktet *Trichodiadema* tillhör familjen Mesembryanthemaceae och är vida spridd i Sydafrika. Ungefär 35 arter finns beskrivna. De är friskt gröna och när solen skiner på de vårtliknande när utskotten glimrar det som diamanter.

Längst upp i toppen sitter en krona av små hår. Blommorna som i storlek varierar mellan 1-5 cm brukar dyka upp under sommaren. Undantag är bl.a. *Trichodiadema densum* som hos mig blommar vintertid. Färgerna är vita, gula, lila, rött och orange. L.Bolus urskiljer 8 olika former av *Trichodiadema* men för enkelhetens skull kan man indela släktet i 2 olika former, de med ett långsträckt växtsätt, ca. 40 cm höga, t.ex. *Trichodiadema decorum* och *Trichodiadema intonsum* samt de med i mitt tycke den mest formen, de låga intressanta ca. 3-5 cm höga, kompakta arterna t.ex. *Trichodiadema stellatum*, *T. calvatum* och *T. bulbosum*. Många av dessa sistnämnda utvecklar också en kraftigt ansvälld rot, som efter några år blir mycket vacker.

Fig. 29: *Trichodiadema ballii*.

Leuchtenbergia principis

Helga B. Erritzoe

*Naturalistiske studier i kaktus og de andre sukkulenter udført i forskellige teknikker:
stregtegning - akvarel - olie*

EXOTICA

- DETAILHANDEL & EN-GROS-HANDEL

EUROPAS STØRSTE UDVALG I BLANDEDE SUKKULENTER

Adenia, Adenium, Aloe, Anacampseros, Brachystelma, Bursera, Crassula, Cyphostemma, Dioscorea, Dorstenia, Euphorbia, Fockea, Haworthia, Ipomoea, Jatropha, Othonna, Pachypodium, Pelargonium, Pterodiscus, Sarcocaulon, Trichocaulon, løg.....og meget andet.

SPØRG EFTER GRATIS LISTE.

Ernst Specks, Am Kloster 8, D-5140 Erkelenz-Golkrath, Tyskland

Tel.: 0 24 31 / 7 39 56, FAX: 0 24 31 / 44 95

Åbningstider: april-august lørdage kl. 9-14; Andre tider kun efter tel. aftale!

NKS T-SHIRTS

Foreningen har ladet fremstille T-shirts med 2 af Tommy's tegninger (hvid m. sort tryk).

Vi forlanger en grov overpris: **100,-** incl. porto og forsendelse

Vælg mellem 2 modeller: »næsen« ell. »til salg«.

Vælg mellem 2 størrelser: L ell. XL.

Bestilling indbetales på: Giro 3 07 98 64 . Bjarne Kjempff . Stordalvej 4, Løvel . DK-8830 Tjele

Husk at overskuddet ved salget går i NKS slunkne pengekasse.

pedio's, sclero's

echinomastus, echinocereus
escorbaria, neobesseya,
mamillaria, yucca, agave, lewisia
vinterhårde kaktus fra USA og
Canada.

BØGER:

An den Standort, von

Pedio- und Sclerokakteen

(tysk) DM 59.-

NY

The Genus Sclerocactus

(engelsk)

130 sider, 97 farvefotos,
75 sort/hvid. DM 79.-.

BESTILLES HOS **FRITZ HOCHSTÄTTER**

Postfach 51 02 01

D - 68242 Mannheim

FRØ

PLANTER
BØGER
JOURNALER

NY LISTE
1993/94

kan sendes
mod porto.

KARLHEINZ UHLIG

Frø - Kulturplanter - Import - Eksport
Lilienstr. 5 - Postpox 1107
D-7053 KERNEN i. R.

- * Mere end 200 slægter
Mere end 1000 arter
Sjældne planter og frø
- * Verdensomspændende forsendelse
- * Besøgende - også i grupper - er velkomne
- * Vor frø- og planteliste kan fremsendes mod en international svarkupon (Post Reply Coupon)

KAKTUS SUKKULENTER & SEMPERVIVUM

I mange arter

Gartner Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 - 2625 Vallensbæk

Tlf. 42 64 50 95

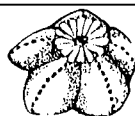
Planter sendes ikke!

MÅ IKKE BØJES!

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral skaffer potter, gødning og andre ting, vi har brug for i vor hobby. Salg af N.K.S.-emblemer og N.K.S.-kuverter foregår også gennem indkøbscentralen. Henvendelse til:

Gunnar Ravn
Fredskovvej 130
DK-5270 Odense N
Tlf. 65 97 85 97

KAKTUSAR

ca. 1000 olika arter

Specialitet: **Astrophytum, Parodia, Copiapoa**

Lista fås mot intern. svarkupong eller 10 kr.

Wermlands Desert Plants

Järnbruksgatan 7
S-66 203 Svanskog

HAR DE PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?
Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.
Kontingent kr. 225

DANSKE ORCHIDE KLUB

Porsevænget 34
2800 Lyngby

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Nedennævnte årgange af KAKTUS kan købes ved henvendelse til

THORKILD ALNOR NIELSEN

Langenæs Allé 26, 2.tv., DK-8000 Århus C

Betaling: Check eller på giro nr. 2 940 744

Årgang 5-8: 5 kr. pr. nr. Årgang 9-26: 10 kr. pr. nr.
+ porto.

Følgende nr. er udsolgt:

Årgang 8, 9, 13 og 14 ALLE UDSOLGT

5. årg. nr. 2, årg. 12 nr. 2 og 3. 16. årg. nr. 1

Indholdsfortegnelse Kaktus nr. 4, 1993

Til den gamle redacteuses pris	
- Peter Brandt Pedersen	75
Hoodia - Håkan Sønnermo	76
New Books from Strawberry Press	78
Knold og Tot 7	79
Så gik den sommer - Axel Ansø	84
NKS's Book of Records - Leif Larsen	86
Underlige aftenlufte - Brita Madsen	87
Miniportrætter - Håkan Nilsson	90
Trichodiadema - Håkan Sønnermo	91
Lidt om den nye redaktør - Helga B. Erritzøe	93